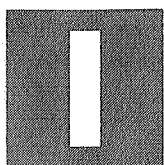

SURF Onderwijsdagen 2003: voorbij de vernieuwing

Hans Schrijen
Miranda Valkenburg

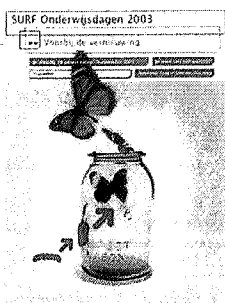

n de wereld van ict gaat het snel, sneller, snelst.

Wie dit een cliché vindt, kent SURF niet. In 2002 stonden de SURF Onderwijsdagen in het teken van een nieuwe fase. Een jaar later zijn we de vernieuwing al voorbij. Met zo'n tempo mag je de SURF Onderwijsdagen uiteraard niet missen. Dit jaarlijkse congres biedt een goed overzicht van de meest actuele ontwikkelingen op ict-gebied binnen het hoger onderwijs.

Stichting SURF, de ict-samenwerkingsorganisatie van het hoger onderwijs en onderzoek, organiseerde op 18 en 19 november 2003 voor de vijfde keer de SURF Onderwijsdagen in het Nederlands Congrescentrum in Den Haag. De SURF Onderwijsdagen zijn bedoeld voor iedereen die betrokken is bij ict in het (hoger) onderwijs: onderwijsmanagers, docenten, ict-onderwijskundigen en ict-specialisten. Ongeveer 700 deelnemers woonden het congres dit jaar bij. Naast uitgebreide sessies was er een informatiemarkt waarop bedrijven en instellingen voor hoger onderwijs hun producten en diensten presenteerden. Het thema dit jaar was 'Voorbij de vernieuwing'. In zes parallelsessies vonden meer dan vijftig presentaties plaats. De redactie van *TINFON* kon ze helaas niet allemaal bijwonen. Na een toelichting op het thema van de SURF Onderwijsdagen 2003 vindt u beschrijvingen van de presentaties en workshops die de *TINFON*-redactie voor u selecteerde.

SURF

Voorbij de vernieuwing

De laatste jaren komen steeds meer vormen van onderwijsvernieuwing tot ontwikkeling die niet alleen effect hebben op het onderwijs, maar ook consequenties hebben voor de organisatie. Denk bijvoorbeeld aan individuele leerroutes, portfolio en competentiegericht leren. Deze verstrekkende vormen van onderwijsvernieuwing, waar ict vaak een integraal deel van uitmaakt en waarbij ict vaak de vernieuwing mogelijk maakt, leidt tot principieel andere organisatieconcepten. Het thema 'Voorbij de vernieuwing' onderstreept de rol die ict de afgelopen jaren heeft gespeeld bij de onderwijsvernieuwing en waar de implementatie hiervan uiteindelijk toe kan leiden.

Vanuit ict-perspectief is het onderscheid tussen primair en ondersteunend proces, het onderscheid tussen onderwijs en organisatie steeds minder relevant. Onderwijskundige vernieuwing vergt niet alleen ict-ontwikkelingen die betrekking hebben op het primaire proces, maar ook ict-ontwikkelingen die betrekking hebben op de ondersteunende processen. Met andere woorden, ook de organisatie moet mee veranderen. Onderwijskundige processen staan niet los van hetgeen aan de organisatiekant zou moeten gebeuren. Om de ingezette vernieuwingen werkelijk te laten wortelen moeten organisaties op één en hetzelfde moment de (door)ontwikkeling aanpakken van onder-

wijskundige principes en processen, de organisatie én de ict.

In de afgelopen jaren is veel geëxperimenteerd met onderwijskundige vernieuwing en moderne ict-toepassingen in het hoger onderwijs. Om deze experimenten, die onder gecontroleerde omstandigheden op kleine schaal uitgevoerd zijn, ruim in te voeren zijn organisatie- en ict-aanpassingen nodig. 'Voorbij de vernieuwing' staat voor opschaling van vernieuwde experimenten naar brede implementatie en professionele toepassing.

En dat was precies waar het tijdens de SURF Onderwijsdagen 2003 om draaide: hoe kunnen we onderwijskunde, organisatie en techniek integreren? Hoe werken we nu, vanuit de meer kleinschalige initiatieven en experimenten van de afgelopen jaren, toe naar een meer instellingsbrede of facultaire introductie van de resultaten van die experimenten? Dit was ook de boodschap van Annette Nijs, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen die de openingsrede uitsprak. Zij drong erop aan om de best practices uit te laten waaien naar veel meer instellingen dan waar de projecten ontwikkeld zijn. Ze benadrukte het belang van integratie van al die projecten in de manier waarop studenten onderwijs ontvangen en de manier waarop instellingen dat onderwijs verzorgen.

Internet, intranet en extranet: leeromgevingen in het hoger onderwijs

- Jaap Boonstra -

Na de openingsrede sprak de eerste keynote-spreker, Jaap Boonstra, hoogleraar 'Management van veranderingen in organisaties' aan de Universiteit van Amsterdam en rector bij Sioo, Interuniversitair centrum voor de ontwikkeling van Organisatiekunde en Veranderkunde in Utrecht. Druk van buiten dwingt het hoger onderwijs om te vernieuwen. Dit komt enerzijds door nieuw onderwijsbeleid (BaMa, accreditatie, lectoraten, bezuinigingen) en anderzijds doordat beroepsveld en studenten veranderen en dus andere eisen stellen aan het onderwijs. Om de

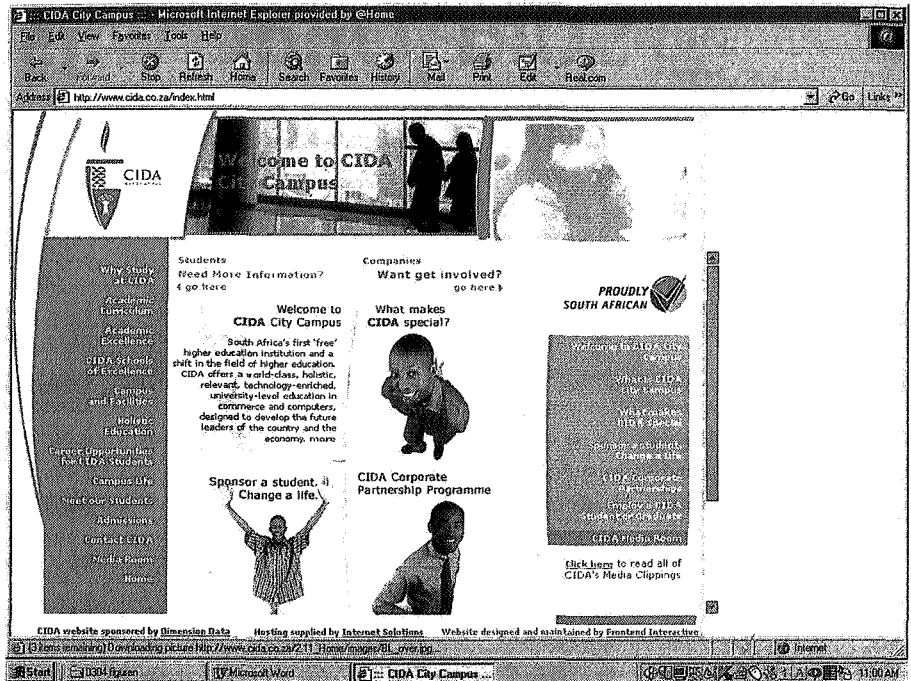
druk die wij ervaren te relativeren schetste Boonstra een context waar echt druk van buiten heerst: Zuid-Afrika, Johannesburg downtown. Vier jaar geleden is hier in de sloppenwijken een universiteit opgericht. De druk van buiten bestond hier uit een absoluut tekort aan veiligheid, maar dus een overvloed aan huisvesting (lege kantoorgebouwen), een gebrek aan onderwijs, maar een overvloed aan mensen die onderwijs wilden genieten, gebrek aan geld, maar een overvloed aan arbeidskrachten vanwege de grote werkloosheid onder de zwarte bevolking. Het interessante aan deze universiteit, genaamd CIDA (www.cida.co.za, figuur 1), is dat bewust gekozen is voor het concept Action Learning. De organisatie van het instituut wordt mede uitgevoerd door studenten en zij leren ervan: beveiliging, marketing, administratieve organisatie, catering, fondsenvererving, enzovoort. Ook schittert de universiteit door de eenvoud van haar studentvolgsysteem: een klas bestaat uit zeven syndicaten die elk bestaan uit zeven studenten. De facilitator (een student uit het hoogste leerjaar) van de klas praat dagelijks met de zeven syndicaatsleiders over de ontwikkelingen van de individuele studenten. Massaonderwijs met persoonlijke aandacht pur sang. Naast een intranet (voor kennisuitwisseling via Blackboard) en internet (voor contact met buitenlandse universiteiten en de meest actuele kennis) heeft CIDA ook een extranet dat zorgt voor contact met de eigen gemeenschap in de sloppenwijken. Dit garandeert een kennisdiffusie die veel verder gaat dan wij kennen. Het verhaal over CIDA inspireert om anders naar onderwijs te kijken. Samengevat komt het erop neer dat wij teveel denken in beperkingen, terwijl het voorbeeld in Johannesburg leert om te kijken naar mogelijkheden en ambities. Volgens Boonstra wordt in Nederland te planmatig veranderd: te veel beleid, te veel regeltjes, te veel keurslijf. Het is beter om geleidelijk te ontwikkelen en best practices te zien als voorbeeld, ter inspiratie. Leren kan op drie manieren: met het hoofd, met het hart en met de buik. Het hoofd vertelt ons hoe we dingen beter kunnen doen, het hart laat ons stilstaan bij onze ambities, en met de buik voelen we wat de consequenties zijn van vernieuwingen. De buik stelt ons de vraag: wat is de rol die ik wil spelen?

Jaap Boonstra wenste het SURF-publiek weinig hoofdpijn en veel buikpijn toe.

Denken over veranderen in vijf kleuren

- Hans Vermaak -

Hans Vermaak verzorgde een dubbele sessie.

Figuur 1 Website van CIDA, Johannesburg

In het eerste deel lichtte hij het concept van de vijf veranderkleuren toe, in het tweede deel ging hij in op een aantal toepassingen hiervan. Hans Vermaak is adviseur bij Twynstra Gudde en gespecialiseerd in taai veranderingsprocessen. Hij is mede-auteur van 'Leren veranderen' (figuur 2) waarin verschillende overtuigingen over veranderen en de implicaties daarvan beschreven staan aan de hand van vijf kleuren. Deze kleuren helpen om professioneler om te gaan met misverstanden en conflicten die gevolg zijn van de diversiteit.

Geel ziet veranderen als een machtsspel. Er verandert pas iets als er macht achter staat. Je hebt een coalitie nodig, je moet rekening houden met belangen van spelers, je moet de verandering legitimeren met bijvoorbeeld een beleidsdocument. Geel heeft een focus op positie. Blauw ziet veranderen als een rationeel proces. Er verandert pas iets als je het plant. Dus je maakt een stappenplan, formuleert vooraf de resultaten die je wilt behalen en je doet een swot-analyse. De wereld is maakbaar en meten is weten. Een blauwe veranderaar walst desnoods over mensen heen onder het motto: waar gehakt wordt, vallen spaanders. Focus van blauw is op kennis en resultaten. Rood ziet veranderen als ruilen. Er verandert pas iets als de mensen op de werkvloer zich anders gedragen. En dat doen ze pas als ze er iets mee winnen, als ze er beter van worden. Als veranderaar moet je mensen dus motiveren, belonen, prikkelen, verlokken en verleiden.

Vandaar de kleur rood. Een rode veranderaar heeft charisma, geeft aandacht en focust op procedures en sfeer. Groen lijkt op rood, maar er is een belangrijk verschil. Waar rood mensen wil uitdagen om te veranderen door extrinsieke motivatie, gaat groen uit van intrinsieke motivatie. Groen ziet veranderen als leren. De focus van groen ligt op setting en communicatie. Groen coacht, geeft feedback, spiegelt en steunt, maar vergeet soms dat niet iedereen wil of kan leren. Wit ziet veranderen als het losmaken van energie. Er verandert pas iets wanneer je de innerlijke zekerheid van mensen aanspreekt, als de tijd rijp is. Wit focust op patronen en personen. Kijk naar het verleden en naar het heden, de toekomst komt vanzelf.

Er ontstond een boeiende discussie over welke kleuren elkaar het meeste bijten (geel en blauw) en welke mogelijke kritiek de ene kleur op de andere kan hebben. Door talloze voorbeelden en rake typeringen wist Hans

Figuur 2 Omslag 'Leren Veranderen'

Vermaak de soms lastige materie helder uit te leggen. Duidelijk werd dat de outputcriteria per kleur (lees: veranderstijl) verschillen. Dit geeft meteen het nut van een kleuranalyse aan: je kunt er spanningsvelden tussen mensen en afdelingen mee diagnosticeren, je leert ermee reflecteren op je eigen voorkeur als veranderaar, je kunt leren kiezen voor een bepaalde strategie, en je kunt het gebruiken als (meta-)communicatiemiddel tussen veranderaars.

Leerkleuren en ict in het onderwijs

- Robert-Jan Simons en Manon Ruijters -

De sessie van Robert-Jan Simons (Universiteit Utrecht) en Manon Ruijters (Twynstra Gudde) stond aangekondigd als een vervolg op de dubbele sessie van Hans Vermaak. Zij zouden aan de hand van de kleurentaal ingaan op verschillende stijlen en manieren van leren. Bij de vijf veranderkleuren en bij de leerpsychologische literatuur hebben Simons en Ruijters leerkleuren gedefinieerd en een instrument ontwikkeld om leerkleuren te meten.

Simons en Ruijters legden aan het begin van hun presentatie uit dat de leerkleuren die zij gedefinieerd hebben niet dezelfde betekenis moeten krijgen als de veranderkleuren. Dit leidde tot verwarring bij de toehoorders van wie de meesten de voorafgaande dubbele sessie van Vermaak bijgewoond hadden en dus nog geheel vervuld waren van de kleuren geel, blauw, rood, groen en wit. De scan om onze eigen leerkleur vast te stellen duurde een aantal aanwezigen te lang, hetgeen tot onrust en enige irritatie leidde. Daarbij speelde het late tijdstip (het was inmiddels na zessen) ongetwijfeld ook een rol waardoor de sessie niet goed uit de verf kwam. En dat was jammer, want zowel de theoretische benadering als het instrument verdienen meer aandacht. De gangbare leerstijltheorieën, zoals die van Kolb, hebben alle hun beperkingen. Ze maken geen of te weinig onderscheid tussen enerzijds impliciet en expliciet leren en anderzijds sociaal en individueel leren. De leercontextscan maakt deze vormen expliciet. Na het invullen hiervan weet je hoe je bij voorkeur leert: door de kunst van anderen af te kijken, door te participeren, door kennis te vergaren uit bijvoorbeeld boeken, door gewoon maar iets uit te proberen of door te reflecteren en te doorgronden.

Als je deze leerstijlen doorvertaalt naar ict in het onderwijs, dan kun je concluderen dat je een aantal keuzes kunt maken in hetgeen je aanbiedt: een heterogeen palet met daarin alle contexten, of juist aansluiten bij het voor-

keurspalet van je doelgroep, of een 'leren leren'-palet waarin je uitnodigt om nieuwe stijlen te ontwikkelen.

Van nieuwe dingen die voorbijgaan

- Tom van Weert -

De tweede dag van de SURF Onderwijsdagen begon met keynote-spreker Tom van Weert, sinds vorig jaar hogeschoollector 'ict en Hoger Onderwijs' aan de Hogeschool van Utrecht. Het programmaboekje omschreef zijn presentatie als volgt: 'Onze digitale tijd laat veel technologische veranderingen zien. En veel is technologisch gezien bereikt, ook in het onderwijs. Echte verandering doet zich echter pas voor als de technologie integraal onderdeel wordt van een sociaal proces, met als voorbeeld mobiele communicatie. Aan het sociale proces van geïnstitutionaliseerd leren lijkt de technologie vaak voorbij te trekken. Waar komt deze gebrekkige integratie uit voort? Uit gebrekkige technologie? Uit de aard van het onderwijsproces? Of uit gebrekkige 'e-readiness'?'

Op geen enkele wijze bereidde deze omschrijving ons voor op de verrassende, vaak ludieke en soms hilarische wijze waarop Tom van Weert zijn boodschap verkondigde. Het was een show, maar wel een met inhoud. En Tom van Weert is een performer, maar wel een met een missie. De metafoor was de koorts. We lijden aan ict-koorts, en het medicijn is het probleem. Vervolgens passeerde de ene koortshype na de andere de revue: de giga-koorts (het moet altijd sneller en big is beautiful), de automatiseringskoorts

(alles moet via ict) en de digitale koorts (e-discussieren, portfolio). Na de hypes, het delirium, de waanzin, de ontwikkelkoorts en de blinde koorts belandde Van Weert bij de kennissamenleving waarin studenten als kenniswerkers van morgen zich moeten kunnen ontwikkelen, en waarbij ict geïntegreerd is en geen doel op zich. Laat studenten leren in een werksituatie, keep it simple, maar doe het wel een beetje snel want de Homo Zappiens wil tempo maken.

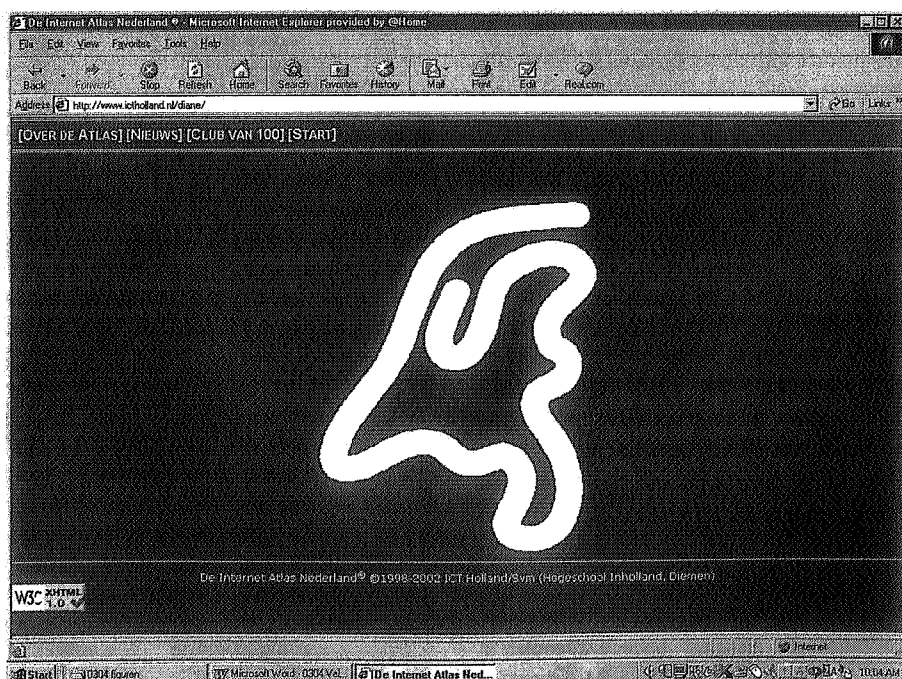
Ga vooral kijken naar de video-presentatie op www.surf.nl/owd2003 en besluit net als Tom van Weert met de conclusie: still confused, but on a higher level.

Leren + produceren, produceren = leren

- Nico Juist en Tom Visscher -

Leren is een actief proces en bevat altijd de productie van informatie. Leren vindt binnen en buiten school plaats. En in de schoolbanken bevindt zich een groot (uitgesteld) arbeidspotentieel. Met deze uitspraken leidden Nico Juist en Tom Visscher van Hogeschool INHOLLAND hun opsomming van succesvolle projecten in. Deze projecten maken duidelijk dat ict een uitstekend middel is om producerend te leren. Ict kun je namelijk gebruiken om informatie te vergaren, vast te leggen, te verwerken en te verstrekken.

Een van de mooiste voorbeelden die Juist en Visscher aanhalen, is de Internet Atlas van Nederland (figuur 3). De Internet Atlas Nederland bestaat uit de topografische kaart van 1 op 50.000 dat de resultaten van een uniek landelijke omgevingsonderwijs project

Figuur 3 Internet Atlas Nederland

presenteert. Het project is uitgevoerd door leerlingen van de hoogste klassen van het primair onderwijs en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs. Het doel van de Atlas is tweeledig: leerlingen leren kaartlezen en raken bewust van hun omgeving, en ze schetsen gezamenlijk een levendig beeld van Nederland. Het gebied dat leerlingen in kaart brengen, is steeds één vierkante kilometer. Ze doen onderzoek naar de leefbaarheid van hun eigen omgeving, maken foto's en video-opnames en verzamelen informatie. De Internet Atlas Nederland startte met het Diane Project, een wild plan om leerlingen van primair en voortgezet onderwijs hun eigen omgeving te laten onderzoeken en via het internet hun onderzoeksresultaten samen te bundelen in een voor leerlingen goed bruikbare informatiebron: een interactieve atlas van Nederland.

Juist en Visscher hielden een warm pleidooi voor producerend leren. Leren in de huidige kenniseconomie houdt in dat iedereen producent wordt van informatie, media en cultuur. Scholen van tegenwoordig zijn inefficiënt, want we leren levenslang.

Casussen: ervaringen van vijf onderwijs-vernieuwingsprojecten

- Geert van der Laan e.a. -

Net als de dubbele sessie van Vermaak werd deze workshop in twee delen aangeboden. Een dubbele sessie maakt meer diepgang mogelijk. Sommige congresbezoekers hechten juist meer belang aan een gevarieerd aanbod, vandaar dat hier alleen een verslag van het eerste deel volgt.

De applicaties die in deze workshop aan bod kwamen, hadden betrekking op het leren van casussen. Wat er van de casus geleerd moest worden, verschilt in de diverse applicaties. Een van die applicaties is Case Based Learning. Doel daarvan is om studenten van sociaal agogische opleidingen te laten leren op een systematische wijze praktijkcasuïstiek te behandelen volgens een vastgestelde methodische handelwijze. Het model Case Based Learning is vertaald in een software-applicatie. Het model en de softwareapplicatie worden geïntegreerd toegepast in de curricula van de deelnemende opleidingen. Centraal bij deze applicatie staat de methodische aanpak die bij een casus gehanteerd wordt.

Didiclass is ontwikkeld om studenten te laten leren van de dilemma's van medestudenten: welke probleemsituaties hebben studenten in hun stage ervaren voor de klas? Bij de cases is een video van de student in actie en zijn er

interviews beschikbaar met zowel de student als de leerlingen voortgezet onderwijs die in de klas zitten.

AGORA is een applicatie voor ethiek in de techniek. (Groepen) studenten kunnen een uitgebreide analyse maken van ethische casussen. Docenten kunnen het analysekader flexibel inzetten, zodat het in veel onderwijs-situaties van toepassing kan zijn.

De laatste applicatie die aan bod kwam, was afkomstig uit de medische sector: de dynamische patiëntensimulator (DPS). Met de DPS kan een student gegevens opvragen en hiermee onderzoeken wat de patiënt mankeert. Studenten moeten die gegevens analyseren en ze moeten een diagnose stellen bij de casuspatiënt. Belangrijk bij deze applicatie is ook de systematiek en de stappen die de student onderneemt.

Ontwikkelen van schrijfvaardigheid via World Wide Writing

- Ingrid Stassen en Els van der Pool -

In 2000 startte SURF een project om samenwerkend schrijven, verschillende manieren van feedback geven en ontvangen en reviseren via een online schrijfcentrum mogelijk te maken. Ingrid Stassen (Katholieke Universiteit Nijmegen) en Els van der Pool (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) presenteerden in een dubbele workshop de resultaten van World Wide Writing (www.worldwidewriting.com). De website (figuur 4), die nog verder uitgebreid wordt, geeft schrijfadvisen in vijf talen: Nederlands, Frans, Engels, Duits en Spaans. Naast de tips, checklists en

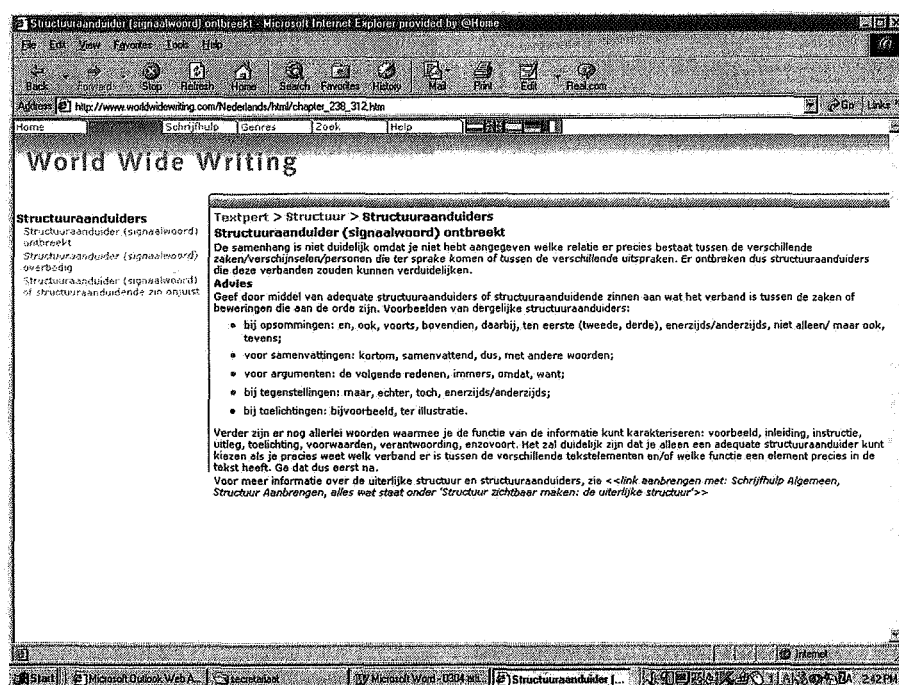
adviezen bevat de site ook een naslaggedeelte over genres, zoals brieven, rapporten en juridische teksten. Het onderdeel textpert is zonder meer handig voor taaldocenten die online teksten van studenten becommentariëren. Kort en bondig staan er talloze standaardbeoordelingen van de meest gemaakte fouten. Kwestie van kopiëren en plakken.

Jammer genoeg liet de techniek het afweten toen de schrijfmart gedemonstreerd werd. De schrijfmart is een digitale leeromgeving (Blackboard) waarin leerlingen kunnen chatten en elkaar feedback geven op teksten. Waar een coach of docent vaak oplossingsgerichte feedback geeft en textpert adviesgerichte feedback, levert chatten doorgaans ontwikkelingsgerichte feedback op. Deze laatste vorm van feedback is de meest leerzame. Begin 2004 gaat de projectgroep werken aan een writingstudio met daarin didactische werkvormen voor docenten, opdrachten voor studenten, syllabi en interessante links.

Het Virtueel Clearinghouse HO; een administratief antwoord op onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen

- Wouter de Haan -

Het Virtueel Clearinghouse Hoger Onderwijs (VCH) is een SURF-project en vindt zijn oorsprong in de toenemende behoefte aan uitwisseling van informatie over studenten tussen instellingen. Het zou voor de hand liggen om daarvoor het nieuwe WON (Wet Onderwijsnummer) te gebruiken. Het WON mag echter niet gebruikt worden voor uitwis-

Figuur 4 Texpert op www.worldwidewriting.com

seling van gegevens en koppeling van bestanden, omdat het gebaseerd is op het Sofi-nummer. Daarom komt er dus een nieuw sectoraal Hoger Onderwijsnummer voor studenten.

De invoering van het HO-nummer maakt het mogelijk om een platform voor gegevens-uitwisseling te realiseren. Voor het platform werken de instellingen samen, met behoud van de eigen autonomie. Het platform verzorgt de uitwisseling van gegevens over aanmelding, inschrijving en studieresultaten. Er komt dan één digitaal proces voor aanmelding en inschrijving. Voor de student betekent dat één loket en geen papieren formulieren meer. Studenten hebben er vooral voordeel van wanneer zij zich inschrijven bij meer instellingen. Voor de instellingen is het van belang dat de complexiteit en de kosten voor de organisatie en de administratie van het onderwijs laag blijven.

Het VCH faciliteert de websiteapplicatie van elke samenwerkende instelling voor de identificatie, aanmelding en inschrijving van studenten. Het VCH regelt ook de communi-

catie en informatie en zorgt voor de toekenning van het onderwijsnummer en het HO-nummer. Medio 2006 moet VCH gerealiseerd zijn.

Which IT hypotheses would we do well to deflate?

Institutional and national policy issues

- Malcolm Read -

Malcolm Read sloot als derde keynote-spreker de SURF Onderwijsdagen 2003 af. Hij is directeur van JISC (Joint Information Systems Committee), het Britse broertje van SURF. Na uitvoerige informatie over de oprichting, werkwijze en missie van JISC ging hij iets dieper in op de hype e-learning. Volgens hem willen instellingen voor hoger onderwijs e-learning, omdat andere instellingen het hebben. Ze vrezen anders ouderwets over te komen en een achterstandspositie te krijgen ten opzichte van instellingen die wél aan e-learning doen. Een negatieve keuze dus. Hij betwijfelt of instellingen in Groot-Brittannië er klaar voor zijn.

Tijdens de SURF Onderwijsdagen 2003 von-

den vele interessante lezingen en workshops plaats. Jammer was wel dat het internet drie keer plat lag door virussen. Hierdoor konden nogal wat workshops niet doorgaan zoals gepland en moesten de sprekers een beroep doen op hun improvisatievermogen. Ironisch dat dit juist gebeurt bij een organisatie die ict-ondersteuning biedt.

Desalniettemin blijven de SURF Onderwijsdagen interessant genoeg om ook die van 2004 alvast in de agenda te schrijven: 16 en 17 november in het Beatrixgebouw, Jaarbeurs, Utrecht.

URL

www.surf.nl/owd2003/

Auteurs

Drs. Hans Schrijen is consultant bij het Facilitair Bedrijf, afdeling onderwijs, van Fontys Hogescholen. E-mail: h.schrijen@fontys.nl

Drs. Miranda W. Valkenburg is hogeschooldocent, Fontys Hogeschool Informatica in Eindhoven, en projectleider PR & Voorlichting van de HBO-I stichting. E-mail: m.valkenburg@fontys.nl

Beide auteurs zijn lid van de TINFON-redactie.

B | E | R | I | C | H | T

Bedrijfskunde blijft tijd vooruit met interactieve videocase InnoBus

In 1991 verscheen op laserplaat (!) de 'Kasta'-videocase. Studenten van bedrijfskundige opleidingen kregen de mogelijkheid om alleen of groepsgewijs te werken aan het analyseren en oplossen van realistische bedrijfskundige problemen door middel van een gesimuleerd bedrijfsbezoek. Evenals 'De Waaier' en 'De Zwaan' die kort daarna verschenen, werd 'Kasta' een groot succes: 13 hoger onderwijsinstellingen namen het in gebruik, sommigen tot op de dag van vandaag. Nu is er een opvolger die eveneens zijn tijd vooruit is: de interactieve videocase InnoBus.

De InnoBus case

De InnoBus case is een geheel nieuwe case op cd-rom rond de problema-

tiek in een Canadees bedrijf dat (stads-)bussen produceert en strijd moet voeren om te overleven. De InnoBus case is met financiële steun van de Digitale Universiteit ontwikkeld onder leiding van Koos Krabbendam, Professor of Operations Management aan de Universiteit Twente. Belangrijke overwegingen voor de keuze van dit bedrijf waren dat het product 'bussen' studenten erg aanspreekt en het bedrijf enkele jaren daarvoor een interessant integraal bedrijfskundig probleem heeft opgelost. In de afgelopen jaren heeft bij het voorbeeldbedrijf een onderzoek plaatsgevonden dat heeft geresulteerd in een uitgebreide casebeschrijving en documentatie van een gesimuleerd bedrijf. Verder zijn video-opnamen gemaakt van (gesimuleerde) interviews met functionarissen van het bedrijf en van het echte productieproces in het

bedrijf. Deze elementen zijn vastgelegd op een cd-rom met een eenvoudig besturingsprogramma. Deze cd-rom en een bijbehorende folder zijn nu verkrijgbaar.

Interactief videoprogramma

De vorige generatie interactieve videocases is ruim tien jaar geleden ontwikkeld op basis van de toenmalige bedrijfskundige inzichten en op basis van de multimediatechnieken van die tijd. In de loop van de jaren is zowel op bedrijfskundig gebied als op technologisch gebied veel veranderd. Met de keuze voor de Philips laserplaat als informatiedrager nam men destijds een vooruitstrevende beslissing. Het plug & play principe dat tegenwoordig zo gewoon is, was echter nog ver te zoeken. Speciale apparatuur, software en voorwaardelijke ingrepen waren nodig om het interactieve videoprogramma te kunnen gebruiken.

Onderwijsmateriaal

De case kan op verschillende manieren ingezet worden in de onderwijsprogramma's van Nederlandse en buitenlandse hogescholen en universiteiten. Zij is geschikt als onderwijsmateriaal voor groepen studenten variërend in grootte van slechts enkele studenten tot een groep van 100 tot 200. Het materiaal kan gebruikt worden om studenten een eerste oriëntatie op bedrijfskundige problematiek te bieden, maar ook om hen diepgaand onderzoek te laten doen.

Digitale Universiteit

URL

www.digiuni.nl